

Aile Okulu

5

BİLİNÇLİ VE
GÜVENLİ
TEKNOLOJİ
KULLANIMI

AİLE OKULU 1

BİLİNÇLİ VE GÜVENLİ TEKNOLOJİ KULLANIMI

DERS BİLGİ TABLOSU

Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı	1. Dijital Vatandaşlık 2. Dijital Mahremiyet 3. Çocukların ve Gençlerin Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı 4. Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımında Aile 5. Teknoloji Bağımlılığı 6. Teknoloji ve İnternetin Güvenli Kullanımı İçin Yapılması Gerekenler 7. Özel Eğitim İhtiyacı Olan Çocukların Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı 8. Siber Zorbalık ve Baş Etme Yöntemleri
Amaçlar	Dijital vatandaşlık ve mahremiyet kavramlarını tanımlayabilme, Teknolojik dönüşümün psikolojik ve pedagojik etkilerini fark edebilme, Bilinçli ve güvenli teknoloji kavramını açıklayabilme, Çocuk ve gençlerin teknolojiyi nasıl kullanacağını bilme, Bilinçli ve güvenli teknoloji kullanımında ailenin rolünü açıklayabilme, Teknoloji bağımlılığının belirtilerini sıralayabilme, Teknoloji bağımlılığı ile mücadele etme yöntemlerini uygulayabilme, Özel eğitim ihtiyacı olan çocukların bilinçli ve güvenli teknoloji kullanımını açıklayabilme, Siber zorbalık ve baş etme yollarına örnekler verebilme.
Eğitim Süresi	80+80 dakika
Akış / Süreç	1. Konunun Tanıtılması 2. Birinci Etkinlik: Doğru mu, Yanlış mı? 3. Dijital Vatandaşlık 4. Dijital Mahremiyet 5. İkinci Etkinlik: Dijital Mahremiyet Sohbeti: Senaryolarla Bilinçleniyoruz. 6. Çocukların ve Gençlerin Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı 7. Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımında Aile 8. Üçüncü Etkinlik: Aile İçi Teknoloji Kullanımı Sözleşme Oturumu 9. Kısa Bir Ara 10. Teknoloji Bağımlılığı 11. Teknoloji ve İnternetin Güvenli Kullanımı İçin Yapılması Gerekenler 12. Özel Eğitim İhtiyacı Olan Çocukların Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı 13. Siber Zorbalık ve Baş Etme Yöntemleri 14. Sözlü Geri Bildirim ve Değerlendirme Formu 15. Kısa Bir Değerlendirme
Materyaller	6 farklı senaryo - Ek.1 Sözleşme hazırlama yönergesi - Ek.2
Değerlendirme	Sözlü Değerlendirme (Gönüllü Katılımcılar) Değerlendirme Formu- Ek.3
Öneriler	Ders öncesinde, temel bilgiler ve akış kısmı ayrıntılı olarak okunup hazırlık yapılmalıdır.
Ekler	1. Doğru mu Yanlış mı? Etkinliği için 6 senaryo - Ek.1 2. Sözleşme hazırlama yönergesi - Ek.2 3. Değerlendirme Formu - Ek.3
Kaynakça	Akkaş, İ. (2019). Teknoloji bağımlılığı. Eğitim Yayınevi. BTK. (2022). İnternetin getirdiği fırsat ve faydalar. https://internet.btk.gov.tr/internetgetirdigi-firsat-ve-faydalar Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). Güvenli internet kullanımı. Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Çocuklarımız için bilinçli internet kullanımı. Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). İnterneti nasıl kullanmalıyım. Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). İnternet kaynaklı bağımlılık belirtilerine yönelik grup destek programı uygulayıcı rehberi. Ankara. Millî Eğitim Bakanlığı. (2021). Siber zorbalık. TBM. (2021). Teknoloji canavara dönüşmeden. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı: İstanbul. TBM. (2021). Teknolojiye bağımlı yaşama. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı: İstanbul. Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). Çocuklarda bilişim teknolojileri kullanım araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021 Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023 *Sunum içerisindeki tüm görseller bing.com/create yapay zekâ desteği ile üretilmiş olup telif hakkından muafittir." *Sunum için tasarlanan etkinlikler yapay zeka desteği ChatGPT 3.5 kullanılarak tasarlanmıştır." *Bu programın hazırlanması süresince Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü uzmanları ve öğretmenleri tarafından bir araya getirilen metinlerden istifade edilmiştir."

DERS İŞLENİŞİ

1. Konunun Tanıtılması (1-3. Slayt)

Selamlama ile derse giriş yapınız. “Merhabalar, hepiniz hoş geldiniz. Umarım iyi bir hafta geçirmişsinizdir. Bu haftaki konumuz sunum başlığımızda da gördüğünüz gibi, Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı” şeklinde giriş yaptıktan sonra 2. slaytı gösterip dersin konulardan kısaca bahsediniz. Daha sonra “Teknoloji, insan hayatını önemli ölçüde kolaylaştırmakla birlikte, bireylerin günlük ve sosyal yaşamlarında da büyük değişikliklere yol açmaktadır. Bu çerçevede, teknolojik araç ve uygulamaların bireylerin yaşamlarındaki etkisinin giderek arttığı ve bu artışın ilerleyen süreçte daha da yoğunlaşacağı öngörülmektedir. Yapılan araştırmalar da bu durumu desteklemektedir. Bugün, aileniz ve kendiniz için güvenli teknoloji kullanımından bahsedeceğiz. Ancak, öncelikle ülkemizin teknoloji konusundaki verilerine bir göz atalım.” açıklamasını yapınız. Daha sonra 3. slayta geçiniz. Aşağıdaki verileri velilerle paylaşınız.

“Hane Halkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırmasına (2023) göre internete erişim imkânı olan hane oranı %95,5 olarak belirlenmiştir. Aynı araştırmada internet kullanım oranının, 16-74 yaş grubundaki bireylerde 2022 yılında %85,0 iken 2023 yılında %87,1 olduğu belirtilmektedir (TÜİK, 2023). Çocukların kullandığı bilişim teknolojileri hakkında veri elde etmek amacıyla ise 2013 yılında 6-15 yaş grubundaki çocuklara bilişim teknolojileri kullanımı, kullanım sıklıkları ve kullanım amaçları sorulmuştur. Çocukların bilgisayar, internet, cep telefonu, dijital oyunlar ve sosyal medya kullanımları konusundaki değişimlerini izleyebilmek amacı ile araştırma 2021 yılında tekrarlanmıştır. Sonuçlar internet kullanımının, 6-15 yaş grubundaki çocuklar için 2013 yılında %50,8 iken 2021 yılında %82,7 olduğunu göstermiştir. Araştırmada hemen her gün veya haftada en az bir defa olmak üzere düzenli internet kullandığını ifade eden çocukların oranı %98,6 olarak belirtilmiştir. İnterneti düzenli olarak kullanan çocukların %31,3’ünün interneti sosyal medya için kullandığı görülmektedir. 6-15 yaş grubundaki çocukların %64,4’ü cep telefonu/akıllı telefon kullandığını belirtirken %55,6’sı bilgisayar (masaüstü/dizüstü/tablet) kullandığını belirtmiştir. Düzenli cep telefonu/akıllı telefon kullanan çocukların %32,3’ü cep telefonu/akıllı telefonunu en az 30 dakikada bir kontrol ettiğini ifade etmiştir. Araştırmada cep telefonu/akıllı telefon, bilgisayar (masaüstü/dizüstü/tablet), TV/akıllı TV, akıllı saat ve oyun konsolu teknoloji ürünlerinden en az birinin sadece kendi kullanımında olduğunu beyan eden 6-15 yaş grubundaki çocukların oranı %66,6 olarak tespit edilmiştir.”

Yukarıdaki açıklamalardan sonra teknoloji ve internetin bilinçli kullanıldığında pek çok faydasından söz edilebileceğini belirtip aşağıdaki bilgilerden gerek duyduklarınızı velilerle paylaşınız.

- Kişiler kısa sürede güncel haber ve bilgi sağlayabilir.
- Bireyler görüş ve bilgi paylaşımı için uygun ortamlara sahip olabilir.
- Ekonomik ve hızlı haberleşmeye imkân sağlar.
- Görsel ve işitsel öğelerle iletişimin kalitesi artırılabilir.
- İletişimi kolaylaştırır.
- Eğitim amaçlı kullanılabilir, bilimsel bilgiye kısa sürede ulaşmayı sağlayabilir.
- Çocukları yaratıcılıklarını geliştirebilecekleri aktivitelere yönlendirebilir.

Teknoloji, internet bilinçli ve güvenli kullanılmadığında tehlikeli hâle gelmektedir. Çocukların kullandığı bilişim teknolojileri hakkında bilgi elde etmek için yapılan araştırmada çocuklara dijital oyunlarla ilgili kişisel düşünceleri sorulduğunda düzenli dijital oyun oynayan çocukların %47,3'ü planladığı süreden daha fazla oyun oynadığını ifade etmiştir. Ayrıca %42,6'sı fazla oyun oynamanın sorumluluklarını aksatmaya neden olduğunu belirtirken %42,3'ü oyun oynamak için çok fazla zaman harcadığını belirtmiştir. %28,0'ı ise dijital oyun oynamadığı zaman kendisini huzursuz ve mutsuz hissettiğini belirtmiştir.

6-15 yaş grubundaki çocukların ekran başında geçirdikleri sürenin neden olduğu durumlar incelendiğinde ise bu çocukların %35,9'u ekran başında daha fazla zaman geçirdiği için daha az kitap okuduğunu ifade etmiştir. Bu çocukların %33,5'i ekran sürelerinden dolayı daha az ders çalıştıklarını, %27,7 ailesi ile daha az vakit geçirdiğini, %25,4'i arkadaşlarıyla yüz yüze daha az görüştüğünü ve daha az oyun oynadığını, %17,2'si ise daha az uyuduğunu belirtmiştir (TÜİK, 2021). Yapılan bu araştırmalar, insan-teknoloji etkileşiminin sağlıklı ve bilinçli şekilde olması için bireyin gelişimini kolaylaştırıcı ve destekleyici biçimde kullanılmasını önemli hâle getirmektedir."

2. Birinci Etkinlik: Doğru mu, Yanlış mı? (4. Slayt)

“Peki, biz yetişkinler olarak dijital dünyada ne kadar bilinçli ve güvenliyiz?” sorusunu kursiyerlere yöneltiniz. Aldığınız cevaplardan sonra 4. slayta geçiniz. Bu slaytta bir etkinlik yapacağınızı ve amacını belirtiniz.

Etkinliğin Adı	Doğru mu Yanlış mı?
Etkinliğin Amacı	Velilerin dijital medyada karşılaştıkları bilgilerin/ haberlerin nasıl güvenilir olabileceğinin farkına varması.
Yöntem ve Teknik	Oyun
Süre	15 dakika
Materyal	A4 kağıdında basılmış 6 senaryo -Ek.1
Etkinliğin Uygulanması	6 gönüllü veliye diğer kursiyerler duymayacak şekilde etkinlikten bahsediniz. Hepsinden farklı gruplarda olmasını ve bulunduğu gruplarda verdiğiniz metnin doğruluğu konusunda spekülasyon yaratıp, grubunu ikna etmeye çalışmasını isteyiniz. Sınıfın en az 12 kişilik olabileceğini düşünerek grup sayısı yeniden değerlendirilmelidir. Tüm sınıf 6 gruba ayrılır ve her gruba ekteki senaryolardan biri verilir. Velilerden etkinlik boyunca telefonlarını kullanmamaları rica edilir. Her grup, 5 dakika içerisinde, önündeki haberin doğru mu yanlış mı olduğuna karar verir. Her gruptan tahminleri ve gerekçeleri alınır. Etkinlik biterken her haberin neden yanlış olduğuna dair bilgi verilir ve yanlış karar vermiş gruplardan neden yanlış karar verdiklerine dair geri bildirimler alınır. Etkinliğin son basamağında herkese verilen görev gereği haberleri manipüle eden grup üyelerinin sosyal medyadaki durumu temsil ettiği velilere hatırlatılarak etkinlik sonlandırılır.
Etkinlikle İlgili İpuçları	Dersin başında 6 veli belirlemeyi unutmayınız ve velilere cep telefonlarını kullanmamaları gerektiğini hatırlatınız.
Etkinliğin Değerlendirilmesi	1. Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? 2. Etkinlik amacına ulaştı mı? 3. Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

3. Dijital Vatandaşlık (5. Slayt)

5. slaytta verilen dijital vatandaşlığın 9 bileşenini okuyunuz. Velilere kendilerine yabancı olan bir terim olup olmadığını sorunuz. Sonrasında aşağıdaki tanımları yapınız.

“Dijital vatandaşlık, çevrimiçi dünyada etkileşimde bulunurken, bilgi teknolojilerini kullanırken ve dijital ortamlarda toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etme yeteneğiyle ilgilidir.

- **Dijital Erişim:** Teknolojinin ve çevrimiçi kaynakların adil bir şekilde dağıtımı ile ilgilidir.
- **Dijital Ticaret:** Ürünlerin alınıp satılmasının elektronik yollarla yapıldığı bir işlemdir. Bu, internet üzerinden para harcama, alışveriş yapma ya da bankacılık işlemleri gibi dijital ortamda gerçekleşen finansal etkinlikleri içerir.
- **Dijital İletişim ve İş Birliği:** Bilginin elektronik değişimi anlamına gelir. Tüm kullanıcılar, düşüncelerini nasıl paylaşacaklarını tanımlamalıdır. Böylece diğerleri mesajı anlar. Katılımcıların ilgisine göre bu metni de dâhil edebilirsiniz. Dünyadaki yerlerini anlamakta zorlanan bireyler için teknoloji, kendi seslerini bulmalarına ve kendilerini ifade etmelerine yardımcı olabilir.
- **Dijital Etik/Dijital Nezaket:** Dijital cihazları kullanırken başkalarını düşünme süreciyle ilgilidir. Çevrimiçi ortamlarda, diğerlerinin farkında olmak herkes için önemli bir kavramdır.
- **Dijital Okuryazarlık/Dijital Yeterlilik:** Teknolojiyi ve kullanımını anlama sürecidir. Bireyler ne kadar iyi eğitilmiş veya “dijital olarak yeterli” olurlarsa, çevrimiçi iyi kararlar vermeleri, olumsuz yorumlar yapmak yerine diğerleri desteklemeleri olasılığı o kadar artar. Dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı ve “sahte haber” ile gerçek haber arasındaki ayrımı yapabilme becerisini içerir.
- **Dijital Sağlık ve Refah:** İnternet ve teknolojinin sağlığımız ve mutluluğumuz üzerindeki etkisini anlatır. Teknoloji hayatımıza birçok olumlu şey getirirken, onu ne kadar ve nasıl kullandığımıza dikkat etmek, kendimizi ve çevremizdekileri iyi tutabilmek için önemlidir. Yani, teknolojiyi akılcıca kullanarak dengeli bir yaşam sürdürmek gerekir.
- **Dijital Hukuk:** Eylem ve işlemler için elektronik sorumluluğu ifade eder ve çevrimiçi dünya ile ilgili konulara yönelik kuralların ve politikaların oluşturulmasıyla ilgilidir. Gerçek dünyada olduğu gibi, çevrimiçi dünya da bu dijital cihazları kullananları

zarardan korumak için bir yapı oluşturmak zorunda kalmıştır. Siber zorbalık, hemen hemen her yaş grubunun karşılaştığı bir durumdur.

- **Dijital Haklar ve Sorumluluk:** Dijital dünyadaki herkese genişletilen gereksinimler ve özgürlüklerdir. Dijital Vatandaşlık'ın bu alanı, bireylere, internet erişimi ve çevrimiçi ürün kullanımı gibi fırsatlar sağlandığında, diğerlerine yardım etme konusunda dikkatli olmaları gerektiğini anlamalarına yardımcı olmakla ilgilidir.
- **Dijital Güvenlik ve Gizlilik:** Güvenliği garanti etmek için elektronik önlemleri ifade eder. Virüsler, solucanlar ve diğer botlar, bir sistemden diğerine bir hastalık gibi geçebilir. Okul veya evde cihazları kullanırken saldırıları anlamak ve nasıl engelleneceğini bilmek, bugün ve gelecekte önemli becerilerdir.

4. Dijital Mahremiyet (6. Slayt)

Şimdi de dijital mahremiyet kavramı hakkında konuşacağınızı söyleyip 6. Slaytı gösteriniz. "Dijital mahremiyet denilince ne anlıyorsunuz?" sorup aldığınız cevaplardan sonra aşağıdaki açıklamayı yapınız.

"Dijital mahremiyet, bireylerin çevrimiçi ortamlarda kişisel bilgilerini koruma ve kontrol etme hakkını ifade eder. Dijital mahremiyet, internet kullanıcılarının çevrimiçi etkileşimlerinde paylaştıkları bilgilerin, verilerin ve diğer dijital izlerin gizliliğini ve güvenliğini sağlama amacını taşır. Bu kavram, bireylerin dijital dünyada özel bilgilerinin nasıl kullanılacağına dair farkındalık geliştirmelerini ve bu bilgileri koruma stratejilerini anlamalarını içerir.

Dijital mahremiyetin temel unsurları şunlardır (slayttaki başlıkları açıklamaları ile birlikte okuyunuz):

- **Kişisel Bilgilerin Korunması:** Çevrimiçi ortamlarda paylaşılan kişisel bilgilerin; adı, soyadı, adres, telefon numarası vb. bilgilerin güvenli bir şekilde saklanması ve yetkisiz kişilerle paylaşılmaması önemlidir.
- **Çerez Yönetimi:** Web siteleri genellikle çerezler kullanarak kullanıcıların çevrimiçi etkileşimlerini takip eder. Bireyler, tarayıcı ayarları üzerinden çerezleri yöneterek bu takibi sınırlandırabilirler.
- **Gizlilik Ayarları:** Sosyal medya ve diğer çevrimiçi platformlardaki gizlilik ayarlarını

düzenlemek, kullanıcıların paylaşımlarının kimlerle görülebileceğini kontrol etmelerine olanak tanır.

- **Güçlü Şifre Kullanımı:** Güçlü ve benzersiz şifreler kullanmak, çevrimiçi hesapları güven altında tutar ve yetkisiz erişim riskini azaltır.
- **Çift Faktörlü Kimlik Doğrulama:** Çevrimiçi hesaplarda çift faktörlü kimlik doğrulama kullanmak, hesap güvenliğini artırır ve yetkisiz erişimi önler.
- **Bilinçli Paylaşım:** Bireyler, çevrimiçi ortamlarda paylaştıkları bilgileri dikkatlice seçmeli ve bilinçli bir şekilde yönetmelidirler.”

5. İkinci Etkinlik- Dijital Mahremiyet Sohbeti: Senaryolarla Bilinçleniyoruz (7. Slayt)

Kursiyerlere “Dijital mahremiyetin göz ardı edildiği bir olay var mı?” sorusunu yöneltiniz. Daha sonra 7. slaytı gösterip “Dijital Mahremiyet Sohbeti: Senaryolarla Bilinçleniyoruz.” etkinliğini yapınız. Etkinliğin amacını kursiyerlere açıklayınız.

Etkinliğin Adı	Dijital Mahremiyet Sohbeti: Senaryolarla Bilinçleniyoruz
Etkinliğin Amacı	Katılımcılara hangi durumlarda dijital mahremiyetlerini koruyabilecekleri yönünde farkındalık oluşturmak.
Yöntem ve Teknik	Odak Grup
Süre	15 dakika
Materyal	Kişi sayısı kadar basılmış, beş farklı senaryo
Etkinliğin Uygulanması	Aşağıdaki beş farklı senaryoyu velilere dağıtınız ve sonrasında bir tartışma ortamı oluşturunuz. 1. Sosyal Medya Paylaşımı Senaryo: Ahmet, tatil fotoğraflarını paylaşmak için sosyal medya hesabını kullanır. Ancak, konum etiketlerini ve paylaşılan bilgileri dikkatlice kontrol etmeden paylaşır. Tatilde olduğu sırada evi boş bıraktığını fark etmez ve bu bilgiler yetkisiz kişilere ulaşır. Ders Çıkarımı: Sosyal medya paylaşımlarında konum etiketlerini ve kişisel bilgileri dikkatlice kontrol etmek, dijital mahremiyeti korumak için önemlidir. 2. Çevrimiçi Alışveriş Senaryo: Zeynep, çevrimiçi alışveriş yaparken güvenilir olmayan bir web sitesine kişisel ve finansal bilgilerini girer. Bu site, sahte olduğu ve dolandırıcılık amacıyla oluşturulduğu için Zeynep’in bilgileri kötü niyetli kişilerin eline geçer. Ders Çıkarımı: Çevrimiçi alışveriş yaparken güvenilir ve şifreli siteleri tercih etmek, kişisel bilgileri korumak için önemlidir. 3. Ofis E-posta Hesabı Senaryo: İrem, ofis e-posta hesabından işle ilgili duyurular yaparken, müşteri bilgilerini içeren bir e-postayı yanlış alıcı listesine gönderir. Bu durum, müşteri mahremiyeti ihlali anlamına gelir. Ders Çıkarımı: İşle ilgili duyuruları kontrol etmek ve hassas bilgileri paylaşmadan önce dikkatlice düşünmek, dijital mahremiyeti korumak için önemlidir. 4. Çocukların Dijital Aktiviteleri: Senaryo: Elif, çocuğu için bir oyun uygulaması indirir ancak uygulama, çocuğun kişisel bilgilerini toplamak ve reklam amaçlarıyla kullanmak üzere tasarlanmıştır. Ders Çıkarımı: Çocukların çevrimiçi aktivitelerini dikkatlice yönetmek ve güvenilir uygulamaları tercih etmek, çocukların dijital mahremiyetini korumak için önemlidir. 5. İşyerinde Güvenlik Sorunu Senaryo: Şirket çalışanlarından biri, işyeri bilgisayarından kişisel e-posta hesabına giriş yapar ancak şifresini hatırlayamayarak bilgisayar başında uzaklaşır. Bu sırada başka bir çalışan, bilgisayar başında işyeri verilerine ulaşır ve bu verileri kötü niyetli şekilde kullanır. Ders Çıkarımı: İşyerinde bilgisayar güvenliğine dikkat etmek ve kişisel hesaplara işyeri bilgisayarlarından erişim konusunda kurallar oluşturmak, dijital mahremiyeti korumak için önemlidir.
Etkinlikle İlgili İpuçları	Senaryolar tartışıldıktan sonra çıkarılması gereken dersleri velilere yöneltiniz ve gerekirse eklemeler yapınız.
Etkinliğin Değerlendirilmesi	1. Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? 2. Etkinlik amacına ulaştı mı? 3. Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

6. Çocukların ve Gençlerin Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı (8. Slayt)

Çocukların ve gençlerin bilinçli ve güvenli teknoloji kullanımı konusuna geçerken 8. slaytı ekrana yansıtınız. Aşağıdaki açıklamalardan özellikle altı çizili cümleleri kursiyerlere aktarınız. Gerek gördüğünüzde diğer bilgileri de paylaşınız.

“Çocuk ve gençlerin teknoloji ve internet kullanımlarının onlara zarar vermemesi, bilinçli ve güvenli kullanımın sağlanabilmesi için kontrolü ele alabilmeleri ve doğru sınırlar koyabilmeleri önemlidir. Çocukların sanal hayattaki sosyal ilişkileri, gerçek hayattaki sosyal becerilerini olumsuz etkileyebilir. İletişimlerini genellikle internet üzerinden yaparlarsa sosyal becerileri zayıflayabilir, yüz yüze iletişim kurmakta zorlanabilirler. Arkadaşlarıyla yüz yüze görüşmeye özen göstermeleri, yüz yüze görüşmelerde telefonlarından ve diğer teknolojik cihazlardan uzak kalmaya dikkat etmeleri önemlidir.

Teknolojinin ve internetin bilinçsiz ve aşırı kullanımı çocukların geleceklerini düşündürmelerini engeller. Çocuk ve gençleri bugüne hapseder. Bu nedenle hedef koymakta zorlanma ortaya çıkar. Bunların önüne geçebilmek için teknolojiyi ve interneti kısıtlı kullanmakta fayda vardır.

Teknoloji ve internetin aşırı kullanımı uyku düzeninin bozulmasına da neden olmaktadır. Oysa hem fiziksel hem bilişsel gelişim için uyku önemli bir ögedir. Çocuk ve gençlerin yatmadan en az bir saat önce cep telefonlarını bırakmaları, oyunları kapatmaları daha rahat uykuya dalmalarını ve sabah daha dinç kalkmalarını sağlayacaktır. Müzik dinleyerek veya dizi izleyerek uyumak uyku kalitesini düşürmekte ve ertesi gün kişiyi yorgun hissettirmektedir. Oysa teknolojik araçlar ile yatakta vakit geçirmemek uykunun kalitesini ve süresini arttıracaktır. Bu da ertesi sabah daha dinç kalkmayı sağlayacaktır.

Aralıksız ve uzun süre internet başında bulunmanın; dikkat, hafıza, analiz yeteneğinde azalma gibi zihinsel sorunlara neden olduğu bilinmektedir. Bilgisayar, tablet ve telefon dikkati bozmaktadır. Bu nedenle bu zihinsel sorunlarla karşı karşıya kalmamak için internet kullanım sürelerini sınırlamaları önemlidir.

Ekran karşısında çok uzun zaman geçirmenin zamanla; kilo alma, beden ve kaslarda gerileme ve vücudun hantallaşması gibi dış görünüşe de olumsuz etkileri vardır. Bu nedenle teknoloji ve internet kullanımını sınırlamak, bunun yerine hareketli olmayı, spor yapmayı tercih etmek gerekir.

Çocuklar ve gençler teknolojinin ve internetin hayatımızı kolaylaştırmak için var olduğunu; zorlaştırmak, yalnızlaştırmak için olmadığını bilmelidir.

Çocuklar ve gençler teknolojinin ve internetin hayatımızı kolaylaştırmak için var olduğunu; zorlaştırmak, yalnızlaştırmak için olmadığını bilmelidir.

Çocuk ve gençlerin boş zamanlarının tamamını teknolojik cihazlarla ve internetle geçirmemesi, vakitlerini bu şekilde doldurmaya çalışmamaları önemlidir. Serbest zamanlarında başka faaliyetler de yapmaları; çocukların aileleriyle, arkadaşlarıyla vakit geçirip internet dışında da var olabileceklerini hissetmeleri gerekir.

Çocuk ve gençlerin interneti güvenli kullanmaları için dikkat etmeleri gereken bazı hususlar vardır. Bunlardan biri sosyal medya kullanımının risklerinin bilinmesidir. Özel yaşamın sosyal medyada açıkça paylaşılması uygun değildir. Herkese açık ve özel paylaşımlar kötü niyetli kişilerin eline geçebilir ve istenilmeyen yerlerde kullanılabilir. Bu sebeple paylaşımların içeriğine ve kimlerle paylaşıldığına dikkat etmek önemlidir.

Sanal arkadaşlıkların tehlikeleri olabileceğini bilmek gerekir. Sanal ortamda karşıdakinin gerçek kimliğini, yaşını ve niyetini bilmek zordur. Sanal ortamlarda kişisel sınırlara dikkat etmek önemlidir. Özel bilgiler internette paylaşılmamalıdır. Çocukların internet ortamlarında geçirdiği zaman ile ilgili aileleri ile sohbet etmeleri çocukların internet ortamında karşılaşılabilecekleri zararlara karşı önleyici olacaktır. Çocukların sanal ortamdaki arkadaşları, oynadığı oyunları ve oyunlarda ulaştıkları seviyeyi aileleri ile paylaşmaları konusunda teşvik edilmelidir. Sevdikleri oyunlar, diziler, sosyal medya paylaşımları gibi konularda kendilerini ifade etmelerine fırsat verilmelidir.

Teknoloji ve internet bilinçli ve güvenli kullanılmadığında çocuklar pek çok konuda risk altında olurlar, teknoloji bağımlılığı ve siber zorbalık durumlarıyla karşılaşabilirler. Teknoloji bağımlılığının önüne geçebilmek, siber zorbalıktan çocukların korunmasını sağlamak, internette çocukların karşılaşılabileceği tehlikelerden onları koruyabilmek için öncelikle bunların farkında olmak, bu konularda yeterli bilgiye sahip olmak gerekir.”

7. Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımında Aile (9. Slayt)

Bilinçli ve güvenli teknoloji kullanımında aile konusuna geçerken 9. slaytı ekrana yansıtınız. Aşağıdaki açıklamaları velilere aktarınız.

“Teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte çocukların dijital teknolojilere ve internete kayıtsız kalmaları ya da bunların yok sayılması mümkün değildir. Bu nedenle çocuklar ve gençler öğretmenlerinin ve ebeveynlerinin yardımına ve desteğine ihtiyaç duyarlar. Çocukların ve gençlerin gelişimlerini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri ve psikolojik sağlıklarını koruyabilmeleri açısından bilinçli ve güvenli teknoloji kullanımında

ebeveynlerin de farkındalıkları oldukça önemlidir. Bu sebeple bilinçli ve güvenli teknoloji kullanımını ebeveynlerin çocukları ile ilgili sorumluluklarından birisi olarak gündemlerinde tutması olası sorunların önüne geçecektir.

Teknoloji olumlu ve doğru kullanımı çocuklarımızın hayatını zenginleştirebilir, kolaylaştırabilir. Kendilerini geliştirmeleri konusunda farklı olanaklar sunabilir. İnternet ve teknoloji kullanımı konusunda sorun, onların kullanılması değil, faydasız ya da zararlı şekilde kullanılmasıdır. Faydasız ya da zararlı kullanım ile doğru ve faydalı kullanımı ayırt etmek önemlidir. Çocukların ve gençlerin teknolojiyi ve interneti her kullandıklarında faydasız veya zararlı bir şey yaptıklarına yönelik tepki vermek ebeveyn ve çocuk arasındaki hem iletişimi hem de ilişkiyi bozacaktır. Ayrıca bu durum çocuklarla birlikte ortak bir zeminde uyulabilir kullanım kuralları koymayı zorlaştıracaktır. Bunun yerine çocukların ve gençlerin doğru ve faydalı kullanımlarını fark etmek, bunları takdir ve teşvik etmek gerekir. Ayrıca çocuklara faydalı kullanım alternatifleri ile ilgili bilgi vermek teknoloji ve interneti faydalı kullanımları konusunda onlara destek olacaktır. Özellikle ebeveynlerin çocuklara örnek olmaları çocukların da olumlu kullanımlarına katkı sağlayacaktır.

Çocuk ve gençlerin hayatında internet ve teknoloji oldukça önemli yer tuttuğu için ebeveynlerin, onlar ile konuşurken teknoloji ve internet ile ilişkileri konusunda kullandığı dile dikkat etmesi de oldukça önemlidir. Bu noktada yasakların kullanıldığı bir dil, çocuk ve gençlerde direnci ve inatlaşmayı beraberinde getirecektir.

Teknoloji kullanımı ile ilgili uygulanacak sınır ve kuralların çocukla birlikte belirlenmesi çocuğun kurallara uymasını kolaylaştıracaktır. Sınır ve kuralların onun internet üzerinde kontrol sağlaması için belirlendiği ona açıklanmalıdır. Belirlenen kurallara uyulmadığı takdirde neler olabileceğini çocuk önceden bilmelidir.

İnternette ve gençler arasında popüler olan video oyunları hakkında ebeveynlerin bilgi sahibi olması önemlidir. Bu etkinliklere ailelerin çocuklarla birlikte katılması, internet ortamında da birlikte zaman geçirmek; iletişim, etkileşim, aile bağları, güven ve paylaşımı artıracaktır.

Ebeveynlerin çocukların yaşamlarını yakından gözlemlemeleri, onların duygu ve düşüncelerinin farkında olmaları çok önemlidir. Çocukların gelişimleri hakkında bilgi sahibi olmak, çocukların çevresindeki insanları ve ilişkilerini anlayabilmeyi onların yaşadığı sorunları fark edebilmeyi kolaylaştıracaktır. Böylece ebeveynler, çocuklarının yaşadıkları sorunlar karşısında onların etkili çözümler üretmelerine destek olacaktır.

Çocukları sosyal veya sportif aktivitelerden herhangi birine yönlendirmek, yeteneklerini geliştirecek imkânlarla buluşturmak önemlidir. Ayrıca çocukların gerçek hayatta yakın ilişkiler kurabilmeleri konusunda onlara yardım etmek ve onları desteklemek çocukların teknoloji ve internete olan yoğun ilgilerini azaltacaktır.

Çocukların bilinçli ve güvenli teknoloji kullanımlarını sağlamak, onları bu konuda desteklemek ve bu konuda olumlu değişimlerini beklemek zaman, emek ve sabır istemektedir. Çocukların ve gençlerin bazı meseleleri anlaması ya da anladıklarını davranışa dönüştürebilmesi için zamana ve desteğe ihtiyacı olabilmektedir. Çocukların ihtiyacı olan zamanı onlara vermeye hazır olarak onların gelişim hızı takip edilmeli ve gelişimlerine uygun hareket edilmelidir.

Sanal, internet veya dijital ortamdaki örnekler ve karakterler, çocukların ve gençlerin hem psikolojilerinde hem de cinsiyet modellerini örnek almalarında etkili olabilmektedir. Sağlıklı bir gelişim için aile tarafından bilinçlendirilen ve desteklenen çocuklar, her ortamda kimliklerini koruyabilmekte ve kendilerini geliştirebilmektedir. Kızlar ve erkeklerin farklı gelişimsel dönemlerden geçtiği, farklı özellikler gösterdiği ve buna bağlı olarak farklı istek ve ihtiyaçlarının olduğu ailelere anlatılmalıdır. Buna bağlı olarak doğru anne baba modeli ve onların aralarındaki ilişki, çocukların sağlıklı özdeşim kurması ve sağlıklı gelişim göstermesinde etkilidir.

Ayrıca sevilen, örnek alınan, hayran olunan, takip edilen kişilerin de rol model olarak çocukları ve gençleri oldukça etkilediğinin altı çizilmelidir. Çocukların ve gençlerin izlediği çizgi film, anime, sosyal medya kanalları, filmler ve oynadığı dijital oyunların içerisindeki yozlaşmanın, kötülüğün, yanlış davranışların, saygısızlığın, kabalığın, cinsiyet rollerinde kafa karıştırıcı örneklerin ve karakterlerin (sempatik, çekici, mağdur, kahraman vs. izlenimi verilerek) övüldüğü ve sayısının arttığı görülmektedir. Bu minvalde hayranı olduğu, takip ettiği karakterler hakkında da çocuklar ve gençlerle sohbet edilmelidir. Gerçek hayattan, gerçek karakterlerden ve gerçek kahramanlardan fırsat buldukça bahsedilmesi de çocuk ve gençlerin ufkunu genişletecektir. Ev ortamındaki sohbetlerin gelenek hâline getirildiği ailelerin, çok daha güçlü aileler olduğu unutulmamalıdır.”

8. Üçüncü Etkinlik: Aile İçi Teknoloji Kullanımı Sözleşme Oturumu (10. Slayt)

“Aile İçi Teknoloji Kullanımı Sözleşme Oturumu” adlı etkinliğe geçiniz. Etkinliğin amacını “Bu etkinlik, ailelerin bir araya gelerek birlikte karar almalarını, kurallar belirleyebilmelerini ve teknoloji kullanımına dair beklentilerini, sınırlarını açıkça ortaya koymayı hedefler.” şeklinde açıklayıp 10. slaytı ekrana yansıtınız.

Etkinliğin Adı	Aile İçi Teknoloji Kullanımı Sözleşme Oturumu
Etkinliğin Amacı	Hazırlanacak sözleşme ile birlikte aile içinde teknoloji kullanımının oy birliği ile karara bağlanması.
Yöntem ve Teknik	Odak Grup
Süre	60 dakika (ders içinde yapılacak prova 15 dakikayı geçmemelidir.)
Materyal	Kişi sayısı kadar sözleşme
Etkinliğin Uygulanması	Deneyim ve Duyguların Paylaşımı: Velilerin, şu ana kadar yaşadıkları teknoloji kullanımı deneyimlerini ve bu konudaki duygularını paylaşımlarına imkan veriniz. İyi ve olumsuz deneyimler üzerinden iletişimi açarak, birbirlerinin bakış açısını anlamaya çalışınız. Temel İlkelerin Belirlenmesi: Aile olarak önemli bulduğunuz temel ilkeleri belirleyin. Örneğin, saygılı iletişim, ekran süre sınırları, güvenlik kuralları vb. Her bir ilkenin neden önemli olduğunu açıklayın. Velilerin ve Çocukların Beklentilerinin Tartışılması: Veliler, aile fertlerinden teknoloji kullanımı konusunda neler beklediklerini ifade etsinler. Veliler ayrıca çocuklarının beklentilerini de paylaşsınlar. Beklentileri paylaşmak ve anlamak, herkesin ortak bir noktada buluşmasını sağlar. Sözleşme Maddelerinin Oluşturulması: Belirlenen ilkeler ve beklentiler üzerinden, aile içi sözleşme maddelerini oluşturun. Her maddeyi net ve anlaşılır bir şekilde ifade edin. Anlaşma Sağlama: Eğer bazı konularda farklı görüşler varsa, ortak bir noktada buluşmanın yollarını arayın. Herkesin katılımını ve mutabakatını sağlayacak bir sözleşme oluşturun. Sözleşmenin Yazılması: Oluşturulan sözleşmeyi yazılı hâle getirin. Herkesin anlayabileceği sade bir dil kullanın. Maddeleri numaralandırarak düzenleyin. İmza Töreni ve Taahhüt: Sözleşmeyi imzalamadan önce, her aile üyesine kendi taahhütlerini açıklama fırsatı verin. İmza töreni düzenleyerek, bu taahhütleri resmileştirin. Sözleşmenin Yerleştirilmesi ve Gözden Geçirme: Sözleşmeyi belirgin bir yere asın (Örneğin, buzdolabı kapısına). Belirli aralıklarla ailece bir araya gelerek, sözleşmeyi gözden geçirme ve gerekirse güncelleme fırsatı yaratın.
Etkinlikle İlgili İpuçları	Velilerden çocukların beklentilerini aktarmalarını isteyin, böylelikle iki tarafın da görüşleri alınmış olabilir. Velilere ayrıca bu etkinliğin daha uzun halini evde aile üyeleri ile birlikte yapmalarını önermeyi unutmayın.
Etkinliğin Değerlendirilmesi	1. Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? 2. Etkinlik amacına ulaştı mı? 3. Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

9. Kısa Bir Ara (11. Slayt)

Konunun ana başlıkları velilere hatırlatılarak ilk bölümün bittiğini, kısa bir ara vereceğinizi

söyleyip 11. slaytı ekrana yansıtınız. Velilerden, slayttaki görseli incelemelerini isteyiniz. Dileyen velilerle görsel hakkında dersin başında konuşabileceğinizi belirtiniz.

10. Teknoloji Bağımlılığı (12-15 Slayt)

12. slayta geçmeden önce tüm velilerden ekran kullanım saatlerini kontrol etmelerini isteyiniz ve en düşük olan veliyi seçiniz. Daha sonra velilere “Bağımlılık nedir?” sorusunu yönelterek derse başlayınız. 12. slaytı gösterip slayttaki yazıları ve aşağıdaki açıklamalardan gerek duyduğunuzu velilere aktarınız.

“Bağımlılık, kişinin kullandığı bir nesne ya da yaptığı bir eylem üzerinde kontrolünü kaybetmesi ve onsuz bir yaşam sürememeye başlamasıdır. Çocuklarda ve gençlerde teknoloji bağımlılığı oluşturabilecek faktörler arasında televizyon, telefon, tablet, internet, bilgisayar oyunları, oyun konsolları ve sosyal medya sayılabilir. Bu ürünler başta eğlence ve boş zamanı değerlendirme gibi alışkanlıklar şeklinde kullanılmaya başlayıp bir süre sonra bağımlılığa dönüşmektedir. Çocuk ve gençlerde teknoloji bağımlılığının başladığını ya da başlamak üzere olduğunu gösteren bazı belirtiler vardır.”

Çocuklarda ve gençlerde teknoloji bağımlılığının başladığını ya da başlamak üzere olduğunu gösteren bazı belirtilerin olduğunu söyleyip 13. slaytta yer alan bilgileri okuyunuz. Gerek duyarsanız aşağıdaki bilgileri velilerle paylaşınız.

- Kişi teknolojiyle giderek daha fazla vakit geçirmek istiyorsa,
- İsteddiği kadar kullanamadığında, kendisine sınırlar konulduğunda sinirleniyorsa,
- Teknoloji kullanımından dolayı sorunlar yaşamasına rağmen teknoloji kullanmaya devam ediyorsa,
- Kullanmadığı zamanlarda bile akıllı teknolojik cihazında kalıyorsa,
- Her defasında planladığından daha fazla kullanıyorsa,
- Kullandığı teknolojik cihazlardan dolayı sorumluluklar aksatılmaya başlanmışsa teknoloji bağımlılığı başlıyor olabilir.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda teknoloji bağımlılığı kişinin sosyal hayatını tehlikeye atabilir; okul, aile ve iş yaşantısını olumsuz etkileyebilir; duygusal işleyişini bozabilir hatta sosyal çevresindeki diğer kişileri bile olumsuz yönde etkileyebilir.

Teknoloji bağımlılığı konusunda daha çok risk altında bulunan kişiler vardır.

Birey olumsuz ve bağımlı arkadaş çevresine sahipse arkadaş edinme, iletişim kurma ve iletişimi devam ettirmede ya da sosyal ilişkilerinde kendini ifade etmede güçlük yaşıyorsa risk grubunda olduğu söylenebilir. Ayrıca kişi hareketsiz bir yaşamı benimsemişse ve spordan uzak duruyorsa, aile içi çatışmalar yaşıyorsa, akademik başarısı düşükse ve okul dışı faaliyetlere karşı da ilgisizse yine teknoloji bağımlılığı için bu kişilerin risk altında olduğundan söz edilebilir. Yaşamlarında kaliteli vakit geçirebilecekleri etkinlikler bulunmayan ve teknolojiyi bilinçsiz kullanan ailelere sahip bireylerin de teknoloji bağımlılığı konusunda risk altında oldukları söylenebilir.”

14 ve 15. slaytları da sırasıyla gösterip slaytlarda yer alan bilgileri okuyunuz.

11. Teknoloji ve İnternetin Güvenli Kullanımı İçin Yapılması Gerekenler (16-18. Slaytlar)

16, 17 ve 18. slaytlarda geçen bilgileri velilerle paylaşınız. Gerek duyarsanız aşağıdaki bilgilerden de yararlanınız.

“Teknoloji bağımlılığı bireylerde şu şekilde ilerler:

- Kişi teknolojiyi hep daha fazla kullanmak ister. Başlangıçtaki kullanım miktarı bir süre sonra yeterli gelmez ve giderek daha çok kullanmak ister.
- Kişi bağımlısı olduğu teknolojik aracı kullanmadığı zaman psikolojik olarak kendini güçsüz, çaresiz, kaygılı, stresli ve sinirli hisseder yani yoksunluk sendromu yaşar.
- Kişi kendini kontrol edemez. Örneğin rahatsızlık duysa ve oyunu bırakmak istese bile oyunu bırakamaz.
- Kişi hayattan tat almamaya başlar. Eskiden keyifle yaptığı şeyleri dahi artık canı yapmak istemez.
- Sağlık problemleri baş gösterir.
- Psikolojik bozukluklar görülmeye başlanır. Dikkat eksikliğinin ortaya çıkması, sabır ve tahammülün zayıflaması gibi bazı sorunlar ortaya çıkabilir.
- Kişi çevresindekilerle tartışmalar yaşamaya başlar.
- Sorumluluklarını aksatmaya başlar.
- Zihin kilitlenir.
- Yalan söylemeler başlar.
- Kendini hissetmeye başlar, giderek yalnızlaşır.
- Yemek düzeni bozulur ve bu da bazı sağlık sorunlarına yol açabilir.

Teknoloji bağımlılığından kurtulmak için çocuk ve gençlere sunulabilecek bazı öneriler şunlardır:

- Teknoloji kullanımı yavaş yavaş ancak kararlı olarak azaltılabilir.
- Kullanımı azaltılan teknolojik cihazın yeri doldurulmalıdır. Kullanılan teknolojik cihaz yerine yeni faaliyetlere yönlendirilmesi sağlanabilir.
- Kullanılan teknolojik cihazın makul kullanım süresi belirlenebilir, bu sürenin bitimine bir aktivite planlanabilir.
- Teknolojiden uzak kalmak için hedef konulabilir.
- Teknoloji bağımlılığının zararları düşünülmelidir.
- Teknoloji bağımlılığına yol açan cihazın yoğun olarak kullanıldığı saatler varsa, bu cihazın kullanıldığı saatler değiştirilebilir.
- Gerekğinde bir uzmandan destek almak ihmal edilmemelidir.

Çocuk ve gençler teknoloji bağımlısı olmamak için:

- Spor yapmayı ve hareketli bir yaşam tarzını benimseyebilirler.
- Aileleriyle geçirdikleri zamanı artırabilirler.
- Arkadaşlarıyla yüz yüze iletişimi tercih edebilirler.
- Teknoloji kullanımlarında zaman sınırlamasına dikkat edebilirler.
- Teknoloji dışında her zaman başka alternatifler oluşturabilirler.
- Teknolojinin gerçek hayatın önüne geçmesine izin vermemeliler.
- Canları sıkıldığında ilk seçenek olmamasına dikkat edebilirler.

Çocuk ve gençleri teknoloji bağımlılığından koruma için velilere sunulabilecek öneriler şunlardır:

- Çocukla birlikte teknoloji kullanımı konusunda kurallar belirlenmeli ve bu kurallara öncelikle aileler uyarak çocuklarına rol model olmalıdır.
- Teknoloji kullanımında çocuğa ceza vermek yerine yavaş yavaş ama kararlı olarak azaltılması konusunda destek olmalıdırlar.
- Çocuk teknolojik cihaz karşısında denetimsiz bırakılmamalı, kullanıma ilişkin mutlaka zaman sınırlaması getirilmelidir.
- Çocukların gerçek hayattaki başarısının daha değerli olduğunu hissedecekleri ortamlar hazırlanmalıdır.
- Ebeveynler teknolojik cihazlar dışında çocukla birlikte yapabilecekleri eğlenceli aktiviteler planlayabilirler.
- Çocukları spor, sanat, hobi gibi etkinliklerle ilgilenmeleri konusunda cesaretlendirebilirler.

12. Özel Eğitim İhtiyacı Olan Çocukların Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı (19. Slayt)

Velilere teknolojinin ve internetin doğru kullanılması durumunda özel eğitim ihtiyacı olan pek çok bireyin yaşamının kolaylaşacağını, yanlış kullanımların ise büyük tehlikeleri olacağını söyleyip özel eğitim ihtiyacı olan çocukların teknolojiyi ve interneti bilinçli ve güvenli nasıl kullanması gerektiğine dair konuşacağınızı belirtiniz. 19. slaytı gösterip slayttaki bilgileri paylaşınız.

13. Siber Zorbalık ve Baş Etme Yöntemleri (20, 21 ve 22. Slaytlar)

20. slaytı gösterirken siber zorbalık tanımını şu şekilde yapınız. “Siber zorbalık, bir birey veya grubun bilgi ve iletişim teknolojilerini diğer bireylere zarar verme amacıyla kullanmasıdır. Bilgi ve iletişim araçlarıyla bir kişi ya da grubun kendisine hedef olarak seçtiği bir kişi ya da gruba yönelik yaptığı zarar verici her türlü eylem siber zorbalık olarak tanımlanmaktadır.” Bu açıklamadan sonra slaytta ve aşağıda yer alan bilgileri okuyunuz.

“Siber zorbalık hem mağdur hem de zorba açısından olumsuz sonuçlar doğurabilir. Siber zorbalığın psikolojik, duygusal ve sosyal alanlarda ciddi olumsuz etkileri vardır. Zorba ve mağdurlarda depresyon, yalnızlık, üzümlük, kızgınlık, korku, düşük öz saygı, sosyalleşme sorunları gibi problemlere neden olabilir. Siber zorbalığa maruz kalan çocuklar uyum sağlama problemleri, dikkati odaklamakta güçlük gibi sorunlar yaşayabilmektedir. Çocuk ve gençler siber zorbalığa maruz kalmaları durumunda bunu kesinlikle saklamamalı, bu durumu ebeveynleri ya da öğretmenleri ile paylaşmalıdırlar. Ebeveynler de çocuklarının siber zorbalığa uğruyor olup olmadıkları ile ilgili dikkatli olmalıdır. Çocuklarında son zamanlarda görülen bazı değişiklikleri fark etmek ve onları takip etmek ailelere çocuklarının siber zorbalığa uğradığı konusunda fikir verebilir. Örnek olarak;

- Çocuğun internet kullanımından sonra üzgün görünmesi,
- Çok sık kullandığı internete karşı eskisi gibi ilgi göstermemesi,
- Telefonuna gelen mesajları okumadan silmesi,
- Akademik başarısının düşmesi,
- Kendi yaşlılarıyla sosyal aktivitesinin azalması,
- Çocuğun kendisine gelen cep telefonu mesajlarından sonra üzgün görünmesi çocuğun siber zorbalığa maruz kaldığına dair bazı sinyaller olabilir.

Siber zorbalığın önüne geçebilmek için ebeveynlerin yapması gereken bazı davranışlar olduğundan söz edip 21. slayttaki bilgileri paylaşınız. Daha sonra 22. slaytı

gösterip bu konudaki faydalı numaraları tek tek okuyup velilere bu konuda destek alınabilecek birçok kurum ve kuruluş olduğunu belirtiniz.

14. Sözlü Geri Bildirim ve Değerlendirme Formu

Gönüllü katılımcılardan sözlü geri bildirim alınız ve ardından doldurmaları için Değerlendirme Formu (Ek.3) dağıtınız ve doldurduktan sonra toplayınız.

15. Kısa Bir Değerlendirme

Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı konusunun kısa bir özetini yapınız. Ardından, velilerden konunun işlenişi sırasında kendileri için en önemli gördükleri bilgileri paylaşmalarını isteyiniz. İyi dilekler ile sunumu sonlandırınız.

EKLER

Ek. 1. Doğru mu Yanlış mı? etkinliği için altı farklı senaryo (Lütfen senaryoları her kâğıda bir tane olacak şekilde düzenleyip o şekilde çıktısını alınız.)

“Dünya Çapında Yeni Bir Salgın Geliyor!”

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), gizli bir laboratuvarın kontrolden çıkan bir virüs nedeniyle dünya çapında yeni bir salgın başlatma ihtimaline karşı uyarıda bulundu. DSÖ yetkilileri, virüsün insanlara hava yoluyla bulaştığını ve şiddetli solunum sıkıntısı, ateş ve ölümcül komplikasyonlara neden olduğunu belirtti.

“Dünya Çapında Yeni Teknoloji: Uçan Arabalar Geliyor!

Bilim dünyasında devrim niteliğinde bir keşif yapıldı: mühendisler, uçan arabaların geliştirilmesi konusunda büyük bir ilerleme kaydetti. Bu yeni teknoloji, trafiği ortadan kaldıracak ve ulaşımı tamamen değiştirecek. Projenin lideri, High Technology Institute başkanı Prof. Dr. Dee Robinson “Bu, insanlığın yeni bir çağa girişini simgeliyor. Yolda gördüğümüz arabaların artık tarih olmasını bekleyebiliriz, geleceğe dönüş filminde izlediğimiz uçan arabalar artık sadece bir film sahnesi değil, kısa sürede yollarımızda karışılacağımız arabalar!” dedi.

“Devrim Niteliğinde Enerji Kaynağı Keşfedildi: Sınırsız Elektrik Enerjisi Yolda!”

Dünya çapında bir ekip bilim insanı, çığır açan bir enerji kaynağı keşfettiklerini iddia ediyor. Bu yeni teknoloji, sınırsız ve temiz enerji sağlamak üzere tasarlanmış bir çeşit “enerji jeneratörü” olarak tanıtılıyor. Ekip lideri, “Bu, fosil yakıtlardan kurtulmamıza, enerji sorunlarını sona erdirmemize ve çevreyi korumamıza olanak tanıyan bir devrimdir.” dedi.

“Buckingham Sarayı’ndan Şok Açıklama: Kraliyet Ailesi Dağılıyor!”

Buckingham Sarayı’ndan gelen şok bir açıklamaya göre, Kraliyet Ailesi’nin içinde büyük bir anlaşmazlık yaşanmaktadır ve kraliyet üyeleri aile birliğini sürdürme konusunda anlaşmazlık içindedir. Açıklamada, Kraliyet Ailesi üyelerinin kendi yollarına gitme kararı aldıkları, varislik meseleleri ve taht sıralamasındaki anlaşmazlıkların çözülemeyecek kadar derinleştiği belirtilmektedir.

“Türkiye’de Yeraltı Şehri Keşfedildi!”

Mersin’de, arkeologlar tarafından keşfedilen dev bir yeraltı şehri, tarihi ve kültürel mirası büyük ölçüde etkileyecek. Şehir, halk arasında bilinmeyen bir medeniyete ait olduğu iddia edilen muazzam yapıları içermektedir. Ayrıca, yeraltı şehrinin kayıp hazinelerle dolu olduğu ve dünya tarihini yeniden yazabilecek bilgilere sahip olduğu iddia edilmektedir.

“Dünya Nüfusunu Azaltmak İçin Yeni Bir Aşı Geliştirildi!”

Bilim insanları, dünya nüfusunu kontrol etmek amacıyla geliştirdikleri yeni bir aşığı tanıttılar. Aşının içeriği hakkında yapılan açıklamalarda, aşının doğal yollarla kısırlık oluşturarak insan üremesini engellediği ve böylece dünya nüfusunu azaltmayı hedeflediği belirtildi. Aşı hakkında çeşitli bilgiler ve yanlış anlamalara dayanan paylaşımlar, sosyal medyada hızla yayıldı.

Ek.2 Sözleşme Hazırlama- Aile İçi Teknoloji Kullanımı Sözleşmesi

Başlık: Aile İçi Teknoloji Kullanımı Sözleşmesi

Amaç: Bu sözleşme, aile üyeleri arasında teknoloji kullanımının bilinçli, güvenli ve sorumlu bir şekilde gerçekleşmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

Madde 1: Sözleşmeye Taraflar:

Bu sözleşme, aşağıda belirtilen taraflar arasında geçerli olacaktır:

Aile Başkanı (adı-soyadı)

Eş (adı-soyadı)

Çocuk/Çocuklar (adı-soyadı, yaş)

Madde 2: Ortak Kurallar: Aile üyeleri, aşağıdaki kurallara uymayı kabul ederler:

Teknoloji kullanımı, aile değerlerine ve güvenliğine uygun olmalıdır.

Kişisel bilgiler paylaşımı, izin alınmadan yapılmamalıdır.

Online etkileşimlerde saygılı ve olumlu bir dil kullanılmalıdır.

Online aktiviteler, belirlenen zaman sınırları içinde gerçekleştirilmelidir.

Madde 3: Zaman Sınırları: Her aile üyesi için belirlenen günlük veya haftalık teknoloji kullanım süreleri belirlenmelidir. Özellikle öğrenim ve aile etkileşimleri için ayrılan süreler vurgulanmalıdır.

Madde 4: Cihaz Kullanımı: Her aile üyesinin kişisel cihaz kullanımıyla ilgili kurallar belirlenmelidir. Örneğin, uyku saatinden önce cihazların kapatılması veya yemek masasında cihazların kullanılmaması gibi kurallar konulabilir.

Madde 5: İzleme ve Kontrol: Aile içi izleme ve kontrol mekanizmalarıyla ilgili açık bir politika belirlenmelidir. Bu, çocukların güvenliği ve ailenin teknoloji kullanımını dengelemeyi amaçlamalıdır.

Madde 6: Çevrimiçi Güvenlik: Çocuklar için özel olarak, çevrimiçi güvenlik önlemleri konusunda bilgi verilmeli ve aile içinde bir güvenlik planı oluşturulmalıdır.

Madde 7: Sözleşmenin İhlali Durumunda Alınacak Tedbirler: Sözleşmeye uymamanın sonuçları konusunda aile içinde anlaşmazlıkları çözmek amacıyla belirli bir prosedür belirlenmelidir. Bu, açık iletişimi ve sorumluluğu teşvik etmelidir.

Madde 8: Sözleşmenin Güncellenmesi: Aile üyeleri, ihtiyaç durumunda sözleşmeyi gözden geçirebilir ve değişiklikleri birlikte kararlaştırabilir. Bu, aile dinamiklerine ve teknoloji kullanımıyla ilgili gelişmelere uyum sağlamayı amaçlamaktadır.

İmza:

Bu sözleşme, tarafların açık onayı ve imzasıyla yürürlüğe girecektir.

Bu yönergeleri kullanarak aile içi teknoloji kullanımı sözleşmenizi özelleştirebilir ve aile üyeleri arasında sağlıklı bir dijital denge oluşturabilirsiniz.

Ek.3 Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımı Dersi Değerlendirme Formu

DEĞERLENDİRME FORMU				
1.	Ders ilginizi çekti mi?	Evet	Kararsızım	Hayır
2.	Ders süreci sizin için verimli geçti mi?	Evet	Kararsızım	Hayır
3.	Dersin sonunda herhangi bir tutum ve davranışınızı değiştirme ihtiyacı hissettiniz mi?	Evet	Kararsızım	Hayır
4.	Eğitici, derse katkıda bulunmanızı destekledi mi?	Evet	Kararsızım	Hayır
5.	Eğitici, grubun beklentilerini karşılayabildi mi?	Evet	Kararsızım	Hayır
6.	Ders için ayrılan süre yeterli miydi?	Evet	Kararsızım	Hayır
7.	Dersi aldığınız ortam beklentilerinizi karşıladı mı?	Evet	Kararsızım	Hayır
8.	Derslerin güçlü ve zayıf yanlarını, geliştirilmesi ve eklenmesini istediğiniz konular hakkındaki önerilerinizi, yorumlarınızı, temennilerinizi yazınız. (Lütfen adınızı yazmayınız.)			